

ФУНКЦІОНАЛЬНІ ОСОБЛИВОСТІ МЕТОНІМІЇ В ХУДОЖНІЙ ПРОЗІ АНГЛІЙСЬКОГО МОДЕРНІЗМУ

У статті запропоновано комплексний підхід, що поєднує концептуальний, контекстний, лінгвостилістичний методи аналізу до визначення функціональних особливостей метонімії в англійському художньому дискурсі. Також мова йде про актуалізацію метонімії на рівні тексту та дискурсу, розмежовано такі терміни, як "текст" й "дискурс" за семіотико-наратологічним критерієм, виокремлено текстові (текстоорганізуюча, експресивна, характеристична, метафоротвірна) та дискурсивні (символотвірна, тематизуюча) функції метонімії, визначено їх характер у прозі англійського модернізму. До того ж, окреслено специфіку індивідуально-авторської картини світу крізь призму розкриття образного та символічного потенціалу метонімії.

Ключові слова: метонімія, текст, дискурс, текстові функції, дискурсивні функції, англійський модернізм, індивідуально-авторська картина світу.

Постановка проблеми. Метонімія завжди привертала й продовжує привертати до себе увагу дослідників, що підтверджується значною кількістю праць, присвячених цьому явищу. Особливої інтенсивності метонімічні розвідки набули саме зараз, у рамках когнітивно-дискурсивної парадигми, яка спрямована на розкриття когнітивної специфіки авторського стилю, його домінуючих ментальних сутностей.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Метонімію розглянуто в історичному ракурсі [1]; детально розроблено класифікацію метонімічних перенесень [2]; описано лексико-семантичну природу метонімії [3]; розкрито її роль у лексикографії [4]. У рамках стилістики досліджено механізм формування словникової метонімії та її стилістичні функції [5]. Останнім часом спектр проблематики у вивченні цього феномена розширився в декількох напрямках. З одного боку, увагу привертає неоднорідність самої метонімії, і при цьому виділяють різні її типи: предметну [6], атрибутивну [7], дієслівну [8], фразеологічну та словотвірну [9]. З другого боку, на перший план виходить і функціональна неоднорідність метонімії. Окрім власне стилістичних функцій метонімії виокремлюють референційну [10], прагматичну [11] та дискурсивну функції [12].

Проте, нерозв'язаною залишається ціла низка проблем, які, зокрема, стосуються вивчення особливостей функціонування тропів, зокрема метонімії, на рівні тексту та дискурсу. Незважаючи на відносну сталість термінологічного розмежування цих понять, вчені, говорячи про функціональну типологію метонімії, не диференціюють дискурсивну та текстову специфіку їх вжитку. Водночас така диференціація є важливою, оскільки простежуються певні відмінності у функціонуванні метонімії на рівні тексту та дискурсу.

Мета статті полягає у розкритті художньо значущих дискурсивно-текстових особливостей актуалізації метонімії у творах англійського модернізму. Поставлена мета передбачає необхідність розв'язання таких завдань:

- уточнити зміст термінів "текст" та "дискурс";
- виокремити дискурсивні та текстові функції метонімії у художній прозі В. Вулфа та Д. Г. Лоуренса.

Виклад основного матеріалу дослідження. Під функціонуванням метонімії у тексті й дискурсі розуміємо її текстові та дискурсивні функції, для виокремлення яких текст й дискурс розмежуємо за семіотико-наратологічним критерієм. Підставою для такої диференціації стали напрацювання деяких російських лінгвістів, зокрема О. В. Раєвської, в яких йдеться про дискурсивний характер метонімії. У своїй статті "Расширение взгляда на метонимию: от регулярной многозначности – к словообразованию и к текстообразованию" авторка зазначає, що незалежно від того, як реалізується метонімія, вона може бути уподібнена до айсбергу, оскільки за межами тексту залишається істотний фрагмент змісту, який відтворюється завдяки правилам інференції, тобто виведення, що має когнітивні підстави [12: 27]. У цьому визначенні завуальована ідея про те, що для розуміння того, як формується і функціонує метонімія у художньому дискурсі, недостатньо лише самого тексту. Текст є головним, але не єдиним елементом у складній системі комунікативного процесу, тому інтралінгвістичні параметри недостатні для розкриття значущості окремих його компонентів. Роль ключових тропів в образній системі художнього тексту може бути пояснена тільки за умови залучення комунікативного, соціокультурного та когнітивного факторів у поєднанні з власне мовними.

Таким чином, текст й дискурс у нашій роботі визначено як взаємозалежні поняття. Якщо текст характеризується внутрішніми структурними та семантичними особливостями, то дискурс – зовнішніми щодо тексту параметрами, які відбивають перебіг комунікативного процесу. Таке розуміння тексту й

дискурсу корелює з його семіотико-нараторологічним розумінням (зокрема за Р. Шоулзом), де текст – це комунікативне утворення, в якому відбиваються умови його створення і яке вирізняється структурно-семантичною, композиційно-стилістичною й функціональною єдністю [13: 200], а дискурс – опосередкована комунікація між автором та читачем, що пов'язана з оцінкою та міркуваннями автора стосовно подій, відображених у художньому тексті [14: 111].

На основі цього було виокремлено текстові та дискурсивні функції метонімії, до яких, відповідно, належать *текстоорганізуюча, експресивна та метафоротвірна*, з одного боку, та *тематизуюча й символотвірна* функції, з другого. *Текстоорганізуюча* як одна з ключових з-поміж *текстових функцій* визначається роллю художньої метонімії у структурно-композиційній побудові проаналізованих творів. На відміну від художньої прози В. Вулф, де визначальна роль у текстопобудові належить власне метонімії, для творів Д. Г. Лоуренса характерним є акцент на художніх метафтоніміях. Так, у структурній будові більшості романів та оповідань В. Вулф лежить метонімічна модель ЧАСТИНА (період життя) замість ЦІЛОГО (усього життя). Йдеться про принцип зображення руху миттєвостей як основи композиційної організації багатьох творів В. Вулф [15: 46-49]. Наприклад життя героїні роману "Mrs. Dalloway" та тих, чия доля пов'язана з долею Клариси Деллоуей, зображене крізь призму одного дня. У термінах більш великого відрізка часу (десять років) описується ціле життя персонажів у романі В. Вулф "To the Lighthouse" ("На маяк").

Метонімія як джерело додаткової інформації виконує *експресивну функцію*, різновидами якої є *підсилювальна й ідентифікувальна*. Перша пов'язана з акцентуацією якостей і властивостей об'єкта, що описується, важливих для конкретної ситуації. Суть *ідентифікувальної* функції полягає в тому, що завдяки художній метонімії увага привертається до тієї риси персонажа, яка дозволяє виокремити предмет мовлення із сфери спостереження [5: 13]. У проаналізованих творах письменників-модерністів *підсилювальна* функція як метонімії, так і метафтонімії проявляється здебільшого в акцентуації емоцій чи емоційного стану персонажа. Наприклад:

When she had turned away from Coutts, she flushed vividly. He could see the pink in her arms and throat, and he flushed in answer [16: 93].

У наведеному фрагменті оповідання Д. Г. Лоуренса "The Witch a La Mode" ("Чаклунка а Ля Мод"), де переживання героїні викликані її зустріччю з колишнім коханцем, ключову роль відіграє метонімія ЗМІНА КОЛЬОРУ ШКІРИ (*pink in her arms and throat*) замість ЕМОЦІЙНОГО СТАНУ (*hatred*). Завдяки цій метонімії підкреслюється фізіологічна ознака вияву емоцій героїні – почервоніння. Водночас актуалізується метафора ЕМОЦІЯ Є СПАЛАХ, що базується на метонімії ФІЗІОЛОГІЧНІ ВІЯВИ (почервоніння) замість ЕМОЦІЇ. Завдяки виокремленню цієї ознаки та контекстуальній зв'язаності метонімії із зазначеною і іншою метафтонімією СЕРЦЕ Є КОНТЕЙНЕР ДЛЯ ЕМОЦІЙ та словом *hate*, що в оповіданні вживається 7 разів, інтенсифікується почуття ненависті, яку герої відчують один до одного.

Ідентифікувальна функція художньої метонімії яскраво представлена у творі В. Вулф "Lappin and Lappinova" ("Лаппін і Лаппінова"). Оповідання, в основі якого лежить один із її улюблених прийомів композиційної побудови, згідно з яким світ дійсності існує як деяка даність, точка опори у подорожі у світ свідомості, світ руху ідей, починається з реального для художньої дійсності оповідання факту – одруження Розалінди і Ернеста. Розалінда порівнює чоловіка з кроликом, і головною деталлю її уявного казкового світу стає ніс чоловіка, що смикається (*nose twitched*). День, коли чоловік Розалінди перестає грати в уявний світ, що існував у свідомості головної героїні, символізує кінець їхнього шлюбу. Наприклад:

At that world, that magic world, she revived. Peeping between the chrysanthemums she saw Ernest's nose twitch. [...] At last he changed to King Lappin; his nose twitched [...] he snored, his nose remained perfectly still. It looked as if it had never twitched at all [17: 68-78].

У наведеному прикладі завдяки метонімії ЧАСТИНА (ніс) замість ЦІЛОГО (людини) у поєднанні з дієсловом *twitch* (смикатися) акцентується увага на індивідуалізуючій рисі зовнішності головного героя, а саме носі, що смішно смикається. Виокремлення цієї риси є важливим елементом сюжетної побудови твору як стрижень, навкруги якого героїня творить уявний казковий світ.

Особливо яскраво функціонування метонімії у тексті проявляється в тому випадку, коли вона взаємодіє з іншими тропами чи стилістичними засобами, оскільки кожна стилістично маркована одиниця є джерелом експресивної інформації. У проаналізованих творах В. Вулф та Д. Г. Лоуренса метонімія нерідко взаємодіє з метафорою як основа для її створення, за що і відповідає *метафоротвірна* функція метонімії. Зазначена функція метонімії визначається роллю метонімічних відношень у побудові ключових метафор [18: 276-277]. Найпоширенішими типами метонімічних відношень, що слугують підставою для створення метафор у проаналізованих творах В. Вулф і Д. Г. Лоуренса, є *причина – наслідок, рід – вид, частина – ціле*.

Прикладом актуалізації першого типу метонімічних відношень може слугувати фрагмент роману Д. Г. Лоуренса "Women in Love":

To Gudrun, however, it was potent and half repulsive. She could never tell why Beldover was so utterly different from London and the south, why one's whole feelings were different, why one seemed to live in another

sphere. Now she realized that this was the world of powerful, underworld men who spent most of their time in the darkness. In their voices she could hear the voluptuous resonance of darkness, the strong, dangerous underworld, mindless, inhuman. They sounded also like strange machines, heavy, oiled. The voluptuousness was like that of machinery, cold and iron [19: 138].

Метонімічні за природою *причинно-наслідкові відношення* зв'язують корелят та референт метафори як причину та наслідок певної ситуації. Швидкий розвиток індустрії (*industry*) у місті Белдовер має негативний вплив на людей цього міста, про що свідчать епітети *inhuman* (нелюдський) та *cold* (байдужий, холодний). Таким чином, жителі цього міста – вуглекопи – порівнюються з бездушними машинами. В основі концептуальної метафори ЛЮДИНА Є МАШИНА (PEOPLE ARE MACHINES) лежать метонімічні відношення *причина → наслідок*.

Дискурсивні функції пов'язані з роллю метонімії у забезпеченні перебігу художньої комунікації й співвідносяться з вертикальним контекстом і когнітивними особливостями ідиостилю письменника. Тематизуюча функція метонімії як різновид дискурсивної стосується акцентуації ключових концептів і зумовлює тематичну стратифікацію індивідуально-авторських картин світу. Базові концептуальні параметри картин світу В. Вулф і Д. Г. Лоуренса задані ключовими концептами ЖИТТЯ і СМЕРТЬ. Життя у творах цих авторів корелює з природними елементами. У В. Вулф – це переважно вода, для Д. Г. Лоуренса – сама природа. Смерть у В. Вулф осмислюється за допомогою предметів матеріального світу, а у Д. Г. Лоуренса – явищ і об'єктів природи, наприклад, дерева чи лісу:

But once you start the mental life you pluck the apple. You've served the connection between the apple and the tree: organic connection. And if you've got nothing in your life but the mental life, then you yourself are a plucked apple [...] you've fallen of the tree [20: 51].

У наведеному фрагменті роману Д. Г. Лоуренса "Lady Chatterley's Lover" ("Коханець леді Чаттерлей"), де один із друзів головного героя на зібранні висловлює своє негативне ставлення до інтелектуального життя, актуалізується метонімія ДЕРЕВО (*tree*) замість ЖИТТЯ. Традиційно дерево вважається символом життя і моделлю світотворення. Завдяки контекстуальній зв'язаності цієї метонімії з багаторазово повторюваним виразом *plucked apple* (зірване яблуко) розкривається ідея про те, що саме людина слугує єдиною ланкою між деревом як символом життя і його плодами. Коли людина реалізує себе лише в інтелектуальній сфері, вона порушує цей баланс, що і призводить до її краху.

Символотвірна функція стає характерною для художньої метонімії за умов: 1) багаторазової повторюваності метонімії чи метонімічної деталі в одному чи декількох творах; 2) залучення додаткового вертикального контексту; 3) взаємодії з іншими тропами чи фігурами. Так, прикладом символічної трансформації може слугувати метонімічне вживання іменника *дзеркало* у низці таких оповідань В. Вулф, як "An Unwritten Novel" ("Ненаписаний роман"), "The New Dress" ("Нова сукня"), "The Lady in the Looking Glass" ("Дама у дзеркалі"). Наприклад:

But she dared not to look in the glass. She couldn't face the whole horror – pale yellow, idiotically fashioned silk dress [...] and all the things that looked so charming in the fashion book, but not on her, not among all these ordinary people (Woolf НН, 48).

У наведеному фрагменті оповідання "The New Dress", де описуються почуття головної героїні, яка дивиться у дзеркало, образ дзеркала стає негативним завдяки контекстуальній зв'язаності метонімії з виразом *dared not to look* (не сміти поглянути) та емоційно забарвленим виразом *whole horror* (суцільний жах). Саме тоді, коли Мейбл бачить відображення у дзеркалі своєї жовтої сукні, її охоплює напад легкодухості і боягузтва. Метонімічне вживання іменника *glass* (дзеркало) замість сорому та прихованих комплексів персонажу стає більш зрозумілим у контексті автобіографічних даних. Негативне ставлення В. Вулф до дзеркал пов'язане з тим, що в дитинстві над нею було вчинене сексуальне насилля однокровним братом Джеральдом Даквортом. З цього моменту В. Вулф почала відчувати сором і страх, коли дивилась у дзеркало, і намагалася уникати дзеркал. Ці спогади переслідували авторку все її життя [15: 125-126]. Зазвичай дзеркало символізує грань між світом живих і неживих, є предметом, у який не можна довго дивись, оскільки по частинах забирає душі тих, хто у нього дивиться. У проаналізованих оповіданнях авторка висловлює своєрідні, інколи містичні, попередження стосовно ролі дзеркал у житті людини.

Висновки дослідження. Вивчення особливостей функціонування метонімії у художньому дискурсі дозволило виокремити і розмежувати текстові (текстоорганізуючу, експресивну, характеристичну, метафоротвірну) та дискурсивні (символотвірну та тематизуючу) функції метонімії. Характер текстових функцій художньої метонімії у досліджуваній прозі англійського модернізму визначається внутрішніми особливостями текстопобудови, зокрема такими категоріальними ознаками тексту як цілісність і зв'язність, та експресивним потенціалом самої метонімії. Її дискурсивні функції зумовлені специфікою перебігу художньої комунікації між автором і читачем, відображеному в тексті, та залученням вертикального контексту.

Перспективи подальших наукових розвідок. Перспективним видається дослідження механізмів функціонування метафтонімії, аналіз реалізації цього явища у дискурсах різних типів та окреслення специфіки індивідуально-авторської картини світу крізь призму розкриття символічного та образного потенціалу метафтонімії.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ ТА ЛІТЕРАТУРИ

1. Мельников П. И. Метонимия в древнерусском литературном языке XV-XVII веков (на материале повестей о житии Михаила Клопского, о Луке Колочском, о Петре и Февронии, житий Аввакума Петрова и Епифания) : дисс. ... канд. филол. наук : 10.02.01 / Мельников Павел Иванович. – СПб., 1994. – 192 с.
2. Новиков А. Л. Метонимия в русском языке : автореф. дисс. на соискание уч. степени канд. филол. наук : спец. 10.02.01 "Русский язык" / А. Л. Новиков. – Москва, 1996. – 19 с.
3. Гинзбург Р. З. Лексикология английского языка : [учеб. для студ. высших учеб. заведен.] / Р. З. Гинзбург. – М. : Высшая школа, 1979. – 254 с.
4. Сорокина М. В. Метонимия и ее отражение в английской лексикографии : автореф. дисс. на соискание уч. степени канд. филол. наук : спец. 10.02.04 "Германские языки" / М. В. Сорокина. – Ленинград, 1988. – 15 с.
5. Рябцева Э. Г. Лингвистическая природа и стилистические функции метонимии (на материале английского языка) : автореф. дисс. на соискание уч. степени канд. филол. наук : спец. 10.02.04 "Германские языки" / Э. Г. Рябцева. – Ленинград, 1973. – 15 с.
6. Бич М. Я. Метонимическое использование имен собственных в современном русском, испанском и английском языках (на материале газетных текстов) : автореф. дисс. на соискание уч. степени канд. филол. наук : спец. 10.02.19 "Теории языка" / М. Я. Бич. – СПб., 1995. – 18 с.
7. Чхеидзе В. В. Адекватная метонимия в поэзии А. С. Пушкина : автореф. дисс. на соискание уч. степени канд. филол. наук : спец. 10.02.01 "Русский язык" / В. В. Чхеидзе. – СПб., 1992. – 16 с.
8. Агеева Н. Г. Типология и механизмы глагольной метонимии в современном английском языке : автореф. дисс. на соискание уч. степени канд. филол. наук : спец. 10.02.04 "Германские языки" / Н. Г. Агеева. – Киев, 1990. – 19 с.
9. Иевлева И. Ю. О метонимии как структурообразующем признаке лексической системы / И. Ю. Иевлева // Языковые парадигмы и их функционирование : [сб. науч. тр. ВГПУ]. – Волгоград : Перемена, 1992. – С. 76–83.
10. Warren B. Aspects of referential metonymy / Beatrice Warren // *Metonymy in Language and Thought* / [ed. by Klaus-Uwe Panther & Günter Radden]. – Hamburg : University Hamburg Press, 1999. – P. 121–135.
11. Токмаков А. Н. Метонимия как средство прагматического воздействия (на материале французской кинокритики) : дисс. ... канд. филол. наук : 10.02.05 // Токмаков Анатолий Николаевич. – Москва, 2000. – 186 с.
12. Раевская О. В. Расширение взгляда на метонимию : от регулярной многозначности – к словообразованию и к текстообразованию / О. В. Раевская // Филологические науки. – 2001. – № 4. – С. 27–30.
13. Стилистика английского языка : [учебник для студ. высших учеб. заведен.] / [Мороховский А. Н., Воробьева О. П., Лихошерст Н. И., Тимошенко З. В.]. – К. : Высшая школа, 1991. – 272 с.
14. Scholes R. *Semiotics and Interpretation* / Robert Scholes. – New Haven and London : Yale University Press, 1982. – 161 p.
15. Lee H. *Virginia Woolf* / Hermione Lee. – L. : VINTAGE BOOKS, 1996. – 892 p.
16. Lawrence D. H. *The Mortal Coil and Other Stories* / D. H. Lawrence. – L. : Penguin Books, 1975. – 236 p.
17. Woolf V. *A Haunted House and Other Short Stories* / Virginia Woolf. – San Diego, etc. : Harvest Book, Harcourt, 1972. – 148 p.
18. Ніконова В. Г. Концептуальний простір трагічного у п'єсах Шекспіра : поетико-когнітивний аналіз : дис. ... доктора филол. наук : 10.02.04 / Ніконова Віра Григорівна. – Дніпропетровськ, 2008. – 558 с.
19. Lawrence D. H. *Women in Love* [novel] / D. H. Lawrence. – L. : Penguin Books, 1996. – 542 p.
20. Lawrence D. H. *Lady Chatterley's Lover* [novel] / D. H. Lawrence. – СПб. : Антология, КАРО, 2005. – 448 с.

REFERENCES (TRANSLATED & TRANSLITERATED)

1. Melnikov P. I. *Metonimiya v drevnerusskom literaturnom yazyke XV-XVII vekov (na materiale povestey o zhytii Mikhayla Klopского, o Luke Kolochskom, o Petre i Fevronii, zhytii Avvakuma Petrova i Yepifaniya)* [Metonymy in the Old Russian Literary Language in the XV-XVII Centuries (on the Material of Novels about the Mikhail Klopskiy's Life, Luka Kolochskiy, Piotr and Fevroniya, Avvakum Petrov and Epifaniy's Life)] : diss. ... канд. filol. nauk : 10.02.01 / Mel'nikov Pavel Ivanovich. – SPb., 1994. – 192 s.
2. Novikov A. L. *Metonimiya v russkom yazyke* [Metonymy in the Russian Language] : avtoref. diss. na soiskanie uch. stepeni kand. filol. nauk : spets. 10.02.04 "Russkiy yazyk" / A. L. Novikov. – Moskva, 1996. – 19 s.
3. Ginzburg R. Z. *Leksikologiya angliyskogo yazyka* [Lexicology of English] : [ucheb. dlya stud. vysshykh учеб. zaved.] / R. Z. Ginzburg. – M. : Vysshaya shkola, 1979. – 254 s.
4. Sorokina M. V. *Metonimiya i eyo otrazhenie v angliyskoy leksikografii* [Metonymy and its Reflection in the English Lexicography] : avtoref. diss. na soiskanie uch. stepeni kand. filol. nauk : spets. 10.02.04 "Germanskije yazyki" / M. V. Sorokina. – Leningrad, 1988. – 15 s.
5. Ryabtseva E. G. *Lingvisticheskaya priroda i stilisticheskie funktsii metonimii (na materiale angliyskogo yazyka)* [The Linguistic Nature and Stylistic Metonymic Functions (on the Material of English Language)] : avtoref. diss. na soiskanie uch. stepeni kand. filol. nauk : spets. 10.02.04 "Germanskije yazyki" / E. G. Ryabtseva. – Leningrad, 1973. – 15 s.
6. Bich M. Ya. *Metonimicheskoe ispol'zovanie imion sobstvennykh v sovremennom russkom, ispanskom i angliyskom yazykakh (na materiale gazetnykh tekstov)* [Metonymic Usage of Proper Names in the Modern Russian, Spanish and English Languages (on the Material of Newspaper Texts)] : avtoref. diss. na soiskanie uch. stepeni kand. filol. nauk : spets. 10.02.19 "Teorii yazyka" / M. Ya. Bich. – SPb., 1995. – 18 s.

7. Chkheidze V. V. Ad'ektivnaya metonimiya v poezii A. S. Pushkina [Adjective Metonymy in the Poetry by A. S. Pushkin] : avtoref. diss. na soiskanie uch. stepeni kand. filol. nauk : spets. 10.02.01 "Russkiy yazyk" / V. V. Chkheidze. – SPb., 1992. – 16 s.
8. Ageeva N. G. Tipologiya i mekhanizmy glagol'noy metonimii v sovremennom angliyskom yazyke [Typology and Mechanisms of the Verbal Metonymy in the Modern English] : avtoref. diss. na soiskanie uchion. stepeni kand. filol. nauk : spets. 10.02.04 "Germanskije yazyki" / N. G. Ageeva. – Kiev, 1990. – 19 s.
9. Ievleva I. Yu. O metonimii kak strukturoobrazuyushchem priznake leksicheskoy sistemy [On the Metonymy as the Structure-Forming Feature of the Lexical System] / I. Yu. Ievleva // Yazykovye paradigmy i ikh funktsionirovanie [Language Paradigms and their Functioning] : [sb. nauch. tr. VGPU]. – Volgograd : Peremena, 1992. – S. 76–83.
10. Warren B. Aspects of referential metonymy / Beatrice Warren // Metonymy in Language and Thought / [ed. by Klaus-Uwe Panther & Günter Radden]. – Hamburg : University Hamburg Press, 1999. – P. 121–135.
11. Tokmakov A. N. Metonimiya kak sredstvo pragmaticheskogo vozdeystviya (na materiale frantsuzskoy kinokritiki) : diss. ... kand. filol. nauk : 10.02.05 / Tokmakov Anatolij Nikolaevich. – Moskva, 2000. – 186 s.
12. Raevskaya O. V. Rasshyrenie vzglyada na metonimiyu : ot regul'arnoy mnogoznachnosti – k slovoobrazovaniyu i k tekstoobrazovaniyu [The View Expansion on the Metonymy : from the Regular Polysemy to the Word-Formation and Text-Formation] / O. V. Raevskaya // Filologicheskie nauki [Philological Sciences]. – 2001. – № 4. – S. 27–30.
13. Stilistika angliyskogo yazyka [English Stylistics] : [uchebnik dlya stud. vysshikh ucheb. zaveden.] / [Morokhovskiy A. N., Vorob'yova O. P., Likhosherst N. I., Timoshenko Z. V.]. – K. : Vysshaya shkola, 1991. – 272 s.
14. Scholes R. Semiotics and Interpretation / Robert Scholes. – New Haven and London : Yale University Press, 1982. – 161 p.
15. Lee H. Virginia Woolf / Hermione Lee. – L. : VINTAGE BOOKS, 1996. – 892 p.
16. Lawrence D. H. The Mortal Coil and Other Stories / D. H. Lawrence. – L. : Penguin Books, 1975. – 236 p.
17. Woolf V. A Haunted House and Other Short Stories / Virginia Woolf. – San Diego, etc. : Harvest Book, Harcourt, 1972. – 148 p.
18. Nikonova V. G. Kontseptual'nyy prostir tragichnogo u p'esakh Shekspira : poetyko-kognityvnyy analiz [The Conceptual Space of the Tragic in the Shakespeare's Plays] : dys. ... doktora filol. nauk : 10.02.04 / Nikonova Vira Grygorivna. – Dnipropetrovs'k, 2008. – 558 s.
19. Lawrence D. H. Women in Love [novel] / D. H. Lawrence. – L. : Penguin Books, 1996. – 542 p.
20. Lawrence D. H. Lady Chatterley's Lover [novel] / D. H. Lawrence. – SPb. : Antologiya, KARO, 2005. – 448 s.

Матеріал надійшов до редакції 18.06. 2014 р.

Трубенко И. А. Функціональні особливості метонимії в художественній прозі англійського модернізму.

В статье предложен комплексный подход, который объединяет концептуальный, контекстный, лингвостилистический методы анализа к определению функциональных особенностей метонимии в английском художественном дискурсе. Также речь идет об актуализации метонимии на уровне текста и дискурса, разграничены такие термины, как "текст" и "дискурс" по семиотико-нарратологическому критерию, выделены текстовые (текстоорганизующая, экспрессивная, характеризующая, метафорообразующая) и дискурсивные (символообразующая, образующая, тематизирующая) функции метонимии, определен их характер в прозе англійського модернізму. К тому же очерчена специфика индивидуально-авторской картины мира сквозь призму раскрытия образного и символического потенциала метонимии.

Ключевые слова: метонимия, текст, дискурс, текстовые функции, дискурсивные функции, англійський модернізм, индивидуально-авторская картина мира.

Trubenko I. A. Functional Peculiarities of Metonymy in the English Modernist Prose.

This article suggests the integral approach that combines conceptual, contextual and lingual-stylistic approaches to determining metonymy's functional peculiarities in the English modernist prose. Metonymy as a part of the literary discourse has been attracting the attention of many foreign and native linguists for a long period. However a number of problems concerning the metonymy's functioning in the text and discourse hasn't been solved yet. The latter is very important because certain differences in the metonymy functioning at these levels can be traced. The research defines such terms as "text" and "discourse" according to R. Scholes and differentiates textual and discourse functions of the literary metonymy in V. Woolf's and D. H. Lawrence's literary works. As a result, on the one hand, expressive, text-organizing, characteristical and metaphor-generating belong to textual functions. On the other hand, symbolic and thematizing belong to discourse functions of metonymy. The character of the former functions of the literary metonymy in the English modernist prose is determined by such textual category indications as text connectedness and integrity. Discourse functions depend on the specificity of the artistic communication between the author and the reader, which is represented in the text and where the vertical context involvement is a necessity.

Key words: metonymy, text, discourse, textual functions, discourse functions, English modernism, individual artistic picture of the world.